

Pole Ná-Seve Məungi **E Teveni** **Timote Ma** **Sevei ləzeizuve ma woo** **məungiti**

Sevei nii é ga Timote ná-seve məungi, Pole ga é seveni, é teve ná-kaladopoi Timote ma. Sevei tei, Timote ná-seve məungi, tanisu keve kona vuuləzita maazu felegəiti zəgəzuve ta puuləzita maazu naanigəi (62-64) Yesu zələga volumna. Naama ka gə gəeni Pole ná-eteai gaaəelasu vele. Pəleni ta Timote ti wola gəlini va, siə məinməin su é bəna naa loli vələ ga ná-doun zunui (1:2, 18; Fil 2:22).

Sevei nii ga seve naanigəiti saama niiti Pole ti levega nu gəlagilagiti ma, keke é la teveni Egilisi ma. Zo savagəiti ta ga: Timote ná-sevei velesiəi ta Tite nənəi, naa veə Filemən nənəi va. Kala məinməin ka Timote ná-seve məungi é GALA dəbi gaaəəbai va Egilisi zu (2:1-15), é lo bala totugəiti keveleiti ba Egilisi zu (3:1-13), naa veə tookisuuti ba é lo zee gəlaməinti ba (1:3-11; 4:1-5; 6:2-5). Naa ga naa leezu vele Pole gəni Timote gəlasu da ga é gə ga totugəi Egilisiiti saama. Deve məinməin ka Timote ná-seve məungi zu niiti ta zoo bəsu ada-Egilisi lotugəiti niima zięgi zu, ti totugə wotii gə ga pagə Egilisi goiti su.

Unsosu

1. Pole təzeiə ga é ná-tuə gooi laazeeli Timote ma (1:1-2).

2. Naa voluma é tookisui ta ve é lo zεε ɔalamɔinti ba (1:3-11).
3. Pɔle liini ga luɔɔ é naa zuɔɔula velei é la ga faanεε wuuɔwεε nu Yesu Kilista ve (1:12-20).
4. Naa voluma é kalagiti fe Timote ya, é GALA deɓi ɔaaleɓaiti ba, naa veε Egilisi lotuɔɔiti ba (2:1–3:16).
5. Pɔle ná-sevɛi ɔaaɓelagε ga é deve ɔaaɓelagi tanigaa ve Timote ya (4:1–6:21).

Tuvɔ gooiti

¹ Nèi gè ga Pɔle, Yesu Kilista ná-keelai, de Gizo Nui GALA ná-devei maavele ma, ta Yesu Kilista nii é ga da-ɔitogi,

² ná è luuɔsu, Timote, dɔun ɔiteɔitegi kidaalevei zu. Gεεɔε GALA ta de-Maliɔii Yesu Kilista ti zaalai la è ma, ti è maawɔingɔ, ti ziileigi ve è ve.

Dama ga zεε ɔalagiti

³ Diiizuve Masedoane, gè è inɔɔɔɔni ga è ye Efeze, nii a ke kalamɔin niiti ti zεε ɔalagiti bosu, è devei ve ti ya ga ti ɔe nuiti kalasu ga naa.

⁴ Ti mina ɔili zεε vaalaaliiti ba ta boloda lolɔ faiti nii é la ɔesu, ta da maɔɔaali wuzeɔe, ti la GALA ná-kizo fai ma wotiiti dia luɔɔma kidaalevei zu.

⁵ Niima levei ma ungi ɔa ga neɓɛi, é ɔulazu nu yiima ɔadegai zu, ta kisiε vagɔi zu, naa veε kidaalevei va, nii wooveleda la su.

⁶ Tanigaani ti zeɔea siε vele vagɔi naa volu, ti ɔɔɔ loo ya kpɔezuɔɔula wafuungiti su.

⁷ Ta ɔɔɔ ɔεεzu ga GALA ná-tɔgi ma ɔalamɔinti, keɛ ti la naa ɔwεε nii ti bosu ga ti-laave, ti la naama vai ɔaaɔaazu nii ti bosu ga ladalai.

⁸ De kwεε de γε, τoγi vage, ni nu γa ziezu la ga pagō.

⁹ De kwεε ga τō ge la zeizu telebo nu laaloγōma, keni τō koloγolo nuiti, ta kololala nuiti, naa vεε niiti ba ti la luazu GALA ba, é vεε kotoba nuiti, ta niiti ba ti la γolozu GALA gooi vε, ta kōzōba nuiti, naa vεε niiti ba ti ti-γεeni baa ti-leeni paazu, ta nu vaa nuiti,

¹⁰ é vεε koloγolo nuiti ba, ta zunuiti ti laazu ga bōγō, naa vεε nu vōdi nuiti, ta zεε wo nuiti ba, naa vεε kona zōma nuiti ba, ta nii kpein é γεezu gaama γalagi laaloγōma.

¹¹ Kalagi naa zolooge Woo Niine Vagoi ma, nii kalivaai mà, é undaane GALAGI ná-lebiyai γulazu kelema.

Faanεε wuuγwεε fai

¹² Nà mamagi veezu de-Maliγii Yesu Kilista vε, é gaabaai vea bè ga gè botii tεi kε. E dεvεvε ga woogεγila nu, é yiimazege ga ze niima wotii vaa ma,

¹³ nèi mōungi zu gè γεni woo γoi wosu daaloγōma, gè da wōinzege, gè da poomu. Kεε gè maawōingai zōlōni, tōzei gè naati kεeni γimalalai zu, gè la γεni dε kidaalevei γwεε.

¹⁴ De-Maliγii ná-zaalai wōlō velel ma, é kidaalevei ta nεbeilōni zlimave, niiti nu ti zōlōsu, da γilina Yesu Kilista va.

¹⁵ Wooi niiti gè vaazu ti wosu ta ga lada bōei, maanai ga εε pε ge yeezei bu: «Yesu Kilista vaani etei zu, kotoba nuiti kizo faa ma.» Nà γa gōla γoudai kotoba nui naati saama.

¹⁶ Kεε GALA ge màawōingani. Naazu Kilista Yesu ná-ziilōi pε kulani kelema bè, nèi gōla γoudai

kotoba nuiti saama. Naa ɔɛ ga poogi naati be, niiti ta ɔɔdaaleve toun ma, ga ti va ɔɔoɔɔ zenvui zoloo GALA zea.

¹⁷ ɔɔoɔɔ Masagi, ɛ la zaa, nu la kaa ga ɔaazu, ɛ ga GALA gila kpegi, boɔɔɔ ta lebiyai ɔɛ toun be, eyesu ɔɔ! Amina!

¹⁸ Timote, dei ɛ ga doin, na devei nii veezu ɛ ya, eɔevelei GALA gooi la ɛ woni da-vaa zu kaite. Uoluzei naama wooiti ba, nii a ke ɛ koo vagai ɔɔ,

¹⁹ make kidaalevei ma ta kisiɛ vagai. Tanigaani ti ɔɔleni kisiɛ naa va, eyesu ta-ɔɔdaalevei ɔɔoloɔɔloga.

²⁰ Naati saama, ma nui ta ɔa ga Yimenɛ ta Alegezandele, niiti ge ti veai Setana ya, naa ɔa a ke ti ɔala ga ti mina woo ɔou wo GALA daaloɔɔma.

2

GALA falii ɔɛ ɛɛ pe be

¹ Faa mounpagi nii ge bosu, naa ɔa ga nu woogula GALA ma, ga faliiti, maanɛɛɛɛiti, naa vee nu maavaiti ba, ta mamagiti, naa ɔɛ nuiti pe faa ma.

² Keni de GALA falii ɔɛ masagiti be, ta niiti pe ti zeini kundiɔilaiti su, naa ɔa a ke de eteai zie gaanɛɛi ta ziileigi zu, GALA gaazuluabai pe su, ta unfemai ɔɛ de-zie vele zu.

³ Naa vage, ɛ zoloo GALA gaazu, de Gizo Nui,

⁴ nii waindai ga nui pe ge ɔizo, ti gaamai ɔweɛ.

⁵ Mazoloo GALA gila kpe na ɔa ɛ na, ta zoɔɔzuɔɔɛɛ nu ɔila kpe na, GALA ta nuɔuseiti zoɔɔzu, naama nui ɔa ɛ ga Yesu Kilista,

⁶ nii ɛ boɔɔ veeni nuiti pe ta-vaa zu, ga ti pe unmoɔ sabui. Naama zeele wooi woni na-yeegɛɔɔalai zu,

⁷ naa ɔa é kea, gè ɔea ga GALA daawooi laazeeli nui ta keelai, ná ga nui ti ta-ɔalamoin, niiti ti la ga Zuifua, gè ti ɔala kidaaleve vai ta gaamai zu. Ná gaamai wosu, gè la zee wosu pa.

⁸ Ná pɔ ga zunuiti ti GALA falii wo adave pe, ti GALA falii ɔe ga ti-yiimaɲadegai, ziiɔaawana mina ɔe ti-yiimave ta maagaaali vaa.

⁹ Ná pɔ balaa ga anzanuiti ti ɔa ɔɔɔ maagili ga maagilii nii soloogai, waso ge la ba, ná keɔalai nɔ. Ti mina ɔɔɔ maagili ga unfɛle ɔaaɔaagiti, ɔaa zanugi, ɔaa kɔtu zɔngɔ ɔaagiti, ɔaa seɔe laaɔaagiti,

¹⁰ kele keni keewoti vaɔiti, eɔevelei soloogai la anzanuiti ma, niiti ti ɔeezu ta luazu GALA ba.

¹¹ Maanɛve anzanui yiilei, é kalagi zɔlɔ unfema laazeeliai zu.

¹² Gè la vaa bu ga anzanui va ye kalagi veezu, é va zeii zunui unda. Maanɛve toun é yiilei.

¹³ Mazɔlɔ Adama ese fɔlɔ ka é ɔeteni, naa vɔluma Eve.

¹⁴ Adama la ɔeni ɔakani, anzanui ɔa é yeezeini kaka fai wu, é loo GALA ná-tɔgi zu.

¹⁵ Anɛ naa ve, anzanui ɔa ɔizo ga doun zɔlɔgi maavele,* ni a yena kidaalevei zu, ta neɔbei, ta ɲadedai, ta kevele vaɔi.

3

Egilisi ɔundiɔiti

¹ Wooi niiti ta ga lada ɔɔei: Ni Egilisi ɔundiɔilai woin ɔa nui ta ma, é yiimazeɔea ga boti vaɔi.

* **2:15 2:15** anzanui ɔa ɔizo ga doun zɔlɔgi maavele: Tati pelei taɔili balaa ka ga nii: toɔa ɔizo mavofodai zaalai zu

² Egilisi gundigii maanɛɛɛ ɛ ɔɛ ga nui nii pee-lalazu nɔpɛ ge la ba, ɛ ɔɛ ga anza gila kɛɛ nui, ɛ ɔɛ ga sɔbelama nu, ɛ ɔɛ ga kidafaawu nu, ɛ ɔɛ ga tuva vele vago nu, ɛ ɔɛ ga wɛɛn zɛsɛbo nu, ɛ zoo kalagi wosu,

³ ɛ mina ɔɔɔ ve dɔɔi ya, ɛ mina ɔɛ ga kpɔɛleve nu, kɛɛ ɛ ɔɛ ga nu zɛsɛbo nu, ziilei, ɛ mina ɔɛ ga wali wɔin nu.

⁴ Keni ɛ zoo losu nɔ-pɛɛyɛɛɛi luɔ ga pago, ɛ nɔ-dointi maagolo, ti ɔɛ ga unfema vee nuiti.

⁵ Nui nii ɛ la zooni ɛ va lo nɔ-pɛɛyɛɛɛi luɔ ga pago, naa ɔa zoo ɛ ɔaaba ɔale GALA nɔ-Egilisii ma?

⁶ E mina ɔɛ ga nui kidaalevei ga niine, naa ɔa a kɛ gaazu mina lɛ ga wasogi, a va loo peelalai zu, ga Inegi ɔevele.

⁷ Keni zɔiti ti la ga Egilisii zu nua, naati ti da zeele woo vago wo nɔ-faa zu, naa ɔa a kɛ nu mina pɛɛvele, ta ɛ mina lo Inegi nɔ-balii ɔa.

Egilisi wotiɔɛ nuiti

⁸ Egilisi wotiɔɛ nuiti balaa, ti maanɛɛɛ ti ɔɛ ga unfema nuiti, ti mina ɔɛ ga woovele nu, ti mina ɔɔɔ ve dɔɔi ya, ti mina tɔnɔ nɔu ɔaizie,

⁹ ti giliai yɛ de kidaalevei ma ɔaamai ma loɔɔfuzu vai va, ga kisiɛ vagoi.

¹⁰ Kɛɛ keni nu ti zuɔɔɔ de pɛ, naa volumna, ni peelalazu nɔpɛ ge la ti va, ta ta-wotii ɔɛ niina.

¹¹ Anzanuiti balaa maanɛɛɛ ti ɔɛ ga unfema nuiti, ti mina ɔɛ ga tɔɔ ɔologolo nu, kɛɛ keni ti ɔɛ ga sɔbelama nu, ti ɔɛ ga woɔɔɔɔla nu fai pɛ su.

¹² Egilisi wotiɔɛ nuiti maanɛɛɛ ti ɔɛ ga anza gila kɛɛ nuiti, ti zoo losu ti-lointi tuɔ ga pago ta ta-veɛyɛɛɛi.

¹³ Mazɔlɔɔ niiti ti ta-wotii ɣɛɛzu ga pagɔ, naati ta losu vagɔ zɔlɔɔ, ta kito golai kidaalevei zu Yesu Kilista ma.

Dɔɔɣuzu vaa wolaiti

¹⁴ Kitogi ɣa zɛa ga, su la mɔ ɣooza, gɛ va ɛ vɔ bɛ, de ɣa. Nà niima zɛvɛi ɣɛɛzu ɛ ma,

¹⁵ nii a kɛ ni gɛ la vaani ɛ vɔ bɛ fala, ɖa kwɛɛ vɛlei nu maanɛai ɛ zɛ la GALA ná-peleyeɣei wu. Peleyeɣei naa ɣa ɛ ga zenvu su GALAGI ná-Egilisii, tɔ ɣa ɛ ga kpɛɖɛgi ɛ ga gaamai voluzeigi.

¹⁶ Wɛɛ nii de pɛ de kwɛɛ, maaɣaali la ba, naa ɣa ɛ ga: GALA gaazuluabai ma lɔɔɣuzu vai wɔlɔvɛ gola. Kilista ɣulani kelɛma, ɛ ɣɛ ga nuɓusei, Zenvu Nadegai dɛɛni ga telebogɛ, geezuɣeelaiti ti kaani. Ná-fai laazeelini zii ɣiligiti saama, nuiti ti ɣidaaleveni ma eteai zu ná pɛ, ɛ lɛɛni geeɣɔlɔgi zu lɛbiyai zu.

4

Zɛɛ ɣalabo nuiti

¹ Zenvu Nadegai ɣa dɛɛzu kpezekele ga tanigaa ta ɣɛɛ kidaalevei va yeeɣɛɣala ɣaabelagiti su, tɔɔzei ta ɣili kaka zenvuiti ba, ta inɛgiti ta-ɣalagiti.

² Ta ɔɔɣɔ yesu ná, ti ɣaka ga zɛɛ wo nuiti ta-wooveledai maavele, niiti ta-ɣisiei zaai na, eɣɛ kɔlu ɔɔii a zɛ ma, ɛ gala.

³ Nui naati ta kalagi wosu ga ɛ la vani ga nu anza ze, ta kɛni nu daamianigi tanigaa maanɛ. Kelɛ GALA ge naama laamianigiti kpɛtɛvɛ ga kidaaleve nuiti ti gaamai ɣwɛɛ, ti mi faanɛɛ wuuɣwɛɛgai zu.

⁴ Mazɔɔɔ nii kpein GALA ge kpɛɛai, ti pɛ pagɛ, tanɔpɛ ge la ná, nii nu a ɖɛɛ ba, ni nɔ nu ɖa seɖezu ga faanɛɛ wuuɖwɛɛgai GALA bɛ,

⁵ tɔɔzei GALA daawooi ta GALA falii ɖa é ti pɛ ɲadesu.

Yesu Kilista ná-botigɛ nu vagɔi

⁶ Ni ɖa niima ɖalagi wona ga de-ɖɛɛleaiti, ɖa ɖɛ ga Yesu Kilista ná-botigɛ nu vagɔi, kɔnɔgi ga kidaalevei ma wooiti ta gaama ɖalagi, nii è vilɛgai polu ga pagɔ.

⁷ Kɛɛ ɖɛɛ ɖimalala vaalaaliiti ba, niiti ti la zolooni kidaalevei ma. Ɔaaba GALA gaazuluabai zu,

⁸ kpusei ná-maɖoloi losu go ɖa ba. Kɛɛ GALA gaazuluabai vizɔge fai pɛ su, zɛnvui é wosu eteai nii zu, naama minazɛɖɛgi ɖa su, ta zɛnvui é vaazu wosu etea niinei zu.

⁹ Naama wooiti ta ga lada ɔɔɛi, maanɛai ɛɛ pɛ ge yeezei bu.

¹⁰ Naa ɖa é ba, gá botii ɖɛɛzu, gi ɖa ɲɛpii ɖɔ, tɔɔzei ba ga gi ɖitoge zɛnvu su ƆALAGI va, é ga nuɔusei pɛ Kizo Nui, ma un ge daa ma ga kidaaleve nuiti.

Ɔɛ ga poo pagɔ kidaaleve nuiti bɛ

¹¹ Niima vaiti ka ɖa ti-ma levei ve, è ma ɖalagiti bo.

¹² Mina va bu nu nɔpɛ ge va sumɔ ɖa-loungo vai ma, é va è vɛɛvɛɛ, kɛɛ ɖɛ kidaaleve nuiti bɛ ga poo pagɔ, è ɔɔɛ vɛɛi zu, è-zie vɛɛi zu, ɖa-nɛɛɛi zu, ɖa-ɖidaalevei zu, ta ɖa-ɲadedai zu.

¹³ Eɛɛsu gè va, ɖaaba, è ɖa GALA Sevei ɖala gaalebaiti su, è ɖa tɛnɛgi wo, è ɖa nuiti kala.

¹⁴ Mina yeema zenvu zu vebɛanii ma, è sɔlɔɔni, GALA ná-kulakɛɛma vai zu, siɛgi zu Egilisi lotuɔɔiti ti yeelaani la è ma.

¹⁵ Gaaba, è niima wotii ɔɛ, è ɔɔɔ ve zea ɲɛɛɛɛin, naa ɔa a kɛ ɛɛ pɛ ge è ɔa, è ɔa li luɔma.

¹⁶ Dama ga ɔɔɔ, è dama ga ɔa-ɔalagi wo pelei, lo kpaan naa pɛ su. Mazɔɔ ni ɔa naa ɔɛɛzu, ɔa ɔɔɔ ɔizosu, è naati ɔalaa kizo, niiti ti woilosu è-woo ma.

5

Kidaaleve nuiti sopelei

¹ Mina zelilo zunu ɔakologi ma, kɛɛ iɲɔɔ ɛɔɛ è-ɔɛ. Zinipoiti so ɛɔɛ è-ɔɛɛɛaiti,

² anzanu ɔakologiti ɛɔɛ è-leeni, anzalopoiti ɛɔɛ è-vaazeelaiti, naa ɔɛ ɲadɛdai pɛ su.

Poanzaiti

³ Unfe poanzaiti ma, niiti ti ga poanza ɔiteɔitegiti.

⁴ Kɛɛ ni dounɔa ta poanzai ya, ɔaa dounlointi, naati maanɛɛɛɛ ti ta-ɔidaalevei lɛ mounpa ta-velɛyɛɔɛi letemazu. Kuyei ti zɔɔɔ nuiti ti pɛa ti ma, ti naa zala, mazɔɔ naa ɔa soloogai GALA gaazu.

⁵ Anzanui é ga poanza ɔiteɔitegi, nu nɔpɛ ge la bɛ, a naa maavai ɔɛ, kitogɛ GALA ba, é la ɔa ga ɔɛ GALA falii va, é ɔa ná-kpɔbai ɔaiziɛ zea, folo vɛɛ kpidi va.

⁶ Kɛɛ poanza nii é ɔɔɔyiimai ɔɛɛzu, naa zaavɛ, anɛɛ ni toɔa dɛ vulua.

⁷ Naama vaiti ka ɔa ti lɛ ga tiye, naa ɔa a kɛ, peelalazu nɔpɛ ge mina ɔɛ ti va.

⁸ Ni nui la gaaabaani ná-nuiti ma, ma un ge daa ma mɛɛ ga ná-peleyegei wu nuiti, naa gɛɛa kidaalevei va, é nɔda, é leve kidaalevelala nui va.

⁹ Nii a ke poanzai laaseigi zeve poanza zevei zu, keni ná-konagi mina ge kona vuulɔzita (60) gɔgɔwu, sinigi geai ga zunu gila kpe nɔ,

¹⁰ ɔgɔ vagɔi ba ná-keewoti vagɔiti su, é ná-dointi kulaai su ga pagɔ. E ge ga nui nii é geni weɛinti sesebosu ga pagɔ, é da GALA ná-nuiti kɔgɔiti maagba, é da ɔɔ maanɔgɔ nuiti ba, ta é ge ga nui nii é gaaabaani é keewoti vagɔi ma zii pe ke.

¹¹ Kele mina va bu, è va poanzaiti seve gaalu sevei zu, niiti ti ga nu niineiti, mazɔɔɔ siegi zu ta-ɔgɔyiimai sei zini be wɔin vilisu la ti ma, ta beteve Kilista va,

¹² ɛɛ pe ka ge ti veelalazu, tɔzei ti ta-minazege mɔungi gologologa, nii ti kɛni ga ta botii ge Kilista ve ti-zii ma voloi pe su.

¹³ Naa voluma, tei faa la ti ma, ta da leveteve niina peɛiti bu, é la nɔ ga tei faa la ti ma, kele ta ge niina ga zɔgɔzuziɛ nuiti, ti-laave ge faiti su, niiti ti la lɔni ti va.

¹⁴ Naa ga é ba, nà pɔ ga poanzaiti ti ga nu niineiti, ti ze zini be, ti dointi ɔɔɔ, ti gaaaba ta-peleyegeiti ma, ti mina yeegɛgala ve ade zili nuiti zea, ti va woo nɔu nɔpe bo ade ma.

¹⁵ Mazɔɔɔ poanzai tanigaani ta niina ná, ti latiga, ti zege pele zɔlegi va, ti vile Setana volu.

¹⁶ Ni kidaaleve anzanui ta ga ná, poanzaiti ti zea, é gaaaba, é da ɔɔ ti va, é mina ta-gasɔi la Egilisii unma, naa ga a ke, Egilisii zoo é ɔɔ poanzaiti ba, niiti zobo ge la ti ve.

Egilisi lotuḡḡiti

¹⁷ Totuḡḡiti ti losu Egilisii luḡḡ ga pagḡ, naati maanεεεε ti lebiya zeizu felegḡ zḡḡḡ, ma un ge daa ma ga naati, niiti ti tεnεgi wosu ta kalagi.

¹⁸ Mazḡḡḡ GALA Sevei ḡa bosu, é ḡε ma: «Mina nikei laave ḡili, a ḡena moloi ḡaalia ga.»* E bogε mḡḡḡ, é ḡε: «Botiḡε nui maanεεεε é zalai zḡḡḡ.»†

¹⁹ Mina yeezei maalḡḡ vaa wu totuḡḡ laalḡḡḡma, keni zeele felegḡ ba savagḡ ná-zeele wooi maavele ma.

²⁰ Niiti ti ḡilizu kotoi ḡεε vai va, zeli lo ti ma εεε pε gaazu, naa ḡa a ke, zḡiti balaa ti lua.

²¹ Nà niima ḡasḡi laazu è unma, GALA gaazu, Yesu Kilista ḡaazu, ta ná-geezuḡeelaiti gaazu, é yiimazeḡeai ga tiye, keni è niima levei tḡiti so, zeelḡzḡḡḡzu la ba, topolu vaa la su, naa pε su nii è keεzu.

²² Mina zuvile ga yeela nu nḡpε ma. Mina vḡḡpεε è-wḡla ná-koto va. Da bḡḡḡi, bḡḡḡ makeḡadedai zu.

²³ Mina da ziei letelegi nḡ bḡle, keε è ḡa dḡḡi tago bḡle fḡen, tḡzei ḡa-ḡoozu zeeḡei ma vaa zu, é zeizeizu ma valafala.

²⁴ Nui tanigaani ta-ḡotoiti ta laani kelei zu, aisa nu va ti lukpḡḡaaleve, tanigaani ma ta-ḡotoiti ta ḡa ḡula kelema ná voluvelei nḡ.

²⁵ Zenḡ ḡana é la, keεwoti vagḡiti ta ḡaazu kelei zu, anεε niiti nu la ti ḡaazu gaamago nḡ, naati ti la yeḡa dḡḡḡzu.

6

Duḡiti ta duḡ keεḡḡiti

* 5:18 5:18 TSV 25:4. † 5:18 5:18 Luk 10:7.

¹ Niiti kpein ti ga duɔiti, ti maanɛɛvɛ ti unfemai ve ti-maliɣiiti bɛ, naa ɣa a kɛ nu nɔpɛ ge mina woo ɲɔu wo GALA daaseigi laalɔɣɔma ta kala gooi ma é wosu.

² Duɔi niiti ti-maliɣiiti ti ga kidaaleve nuiti, ti mina ti vɛlɛlala, ti va sumɔ kɛɛɣɛloun vai ma. Keni tɔun ti boti ɣɛ ti vɛ sɛsɛ ga pago, tɔɔzei niiti duɔi naati ti ta-wotii zulɔnɔgi zɔlɔɔsu, ta ga kidaaleve nuiti, ti nɛai ga ve ta tiye.

Zɛɛ ɣalagiti ta naavolo ɣitei

Naa ɣa maanɛai é ma ɣalagi wo, è tɛnɛgi wo da.

³ Ni nui ta a kala kili bona, é la vaani ade-Maliɣii Yesu Kilista ná-gaama bɔɛiti bu, ta kalagi nii soloogai ada-ɣidaalevei ma,

⁴ naa laavege ga wasogi, é la faa nɔpɛ kwɛɛ. Maagɛaali zeebei ɣa é ba, ta kpɔɛlevevei é vilɛ wootti ba. Naa ɣa tolo ɲɔi ɣulazu su, ta sakpegiti, ta tɔɣɔ ɣologologi, ta soovima ɲɔiti,

⁵ ta maagɛaaliiti ti la bɛga nuiti zɔɣɔzu, ti-ɣigi ɣologologai, ti la mɔ gaamai ɣwɛɛ pɛ, ti da ɣisiɛ ga ta ɣidaalevena GALA ma, naa ɣa é ga tɔnɔ sɔlɔɔ sabui, ti va bɛtɛ.

⁶ Tama nu a ɣidaalevena GALA ma, naa ɣa nui vɛ ga kpɛtɛ wola, ni ná-sɔlɔɔgi é zea, naa a ɛnɛkɛna.

⁷ Mazɔlɔɔ de la vaani ga ani nɔpɛ niima eteai zu, de la zooga de va ani nɔpɛ sege ya, de va lii la.

⁸ Ni daamianigi ɣa de ya, ta segeiti, naati maanɛɛvɛ ti de yiilei.

⁹ Niiti ti pɔ ga ti bɛtɛ, ta da loo tɛgai zu, ti ɣɔ ga ɣimalala yiimaɣɛɛ ɲɔi ma valii ma mɔinmɔin, nii a da nuiti koloɣolo, é ti lɔ undaaviligi zu.

¹⁰ Mazɔlɔɔ walii ná-nɛɛbei ɣa ga faa ɲɔi ma zii pɛ ma zapei. Tanigaani ti vilɛga sɔlɔɔ fai ma

ɣaazuɣulapɔi volu, ti bɔɣɔ loo ya, ti maagɔoza ki-daalevei va, ti ɗa bɔɣɔ yiiɓɔɓ ga maanɔɣɔ mɔinmɔin.

Kidaaleve ɣɔɔ vagɔi ɣɔ

¹¹ Kεε ɗoun, GALA nui, beteve niima vaiti ba. Telebodai ɣaizie, ta GALA gaazuluabai, ta ki-daalevei, naa veε neεbei va, ta ziilɔɔi, ta seεεbogi.

¹² Kidaaleve ɣɔɔ vagɔi ɣɔ, ε ɣɔɣɔ zenvui zo kpe, mazɔɓɓ GALA ge ε lolini ga ε zenvui naa ɣweε siegi zu ε ma zeele woo vagɔi woni da zeele mɔinmɔin gaazu.

¹³ Nà ε levezu GALA gaazu nii ε zenvui veezu anii pε zea, ta Yesu Kilista ɣaazu, nii ε zeele woo vagɔi woni Pɔnse Pilate ɣaazu:

¹⁴ Golo devei ve, make ma ɲadedai zu, peelalazu mina ɣε ε va, eyesu de-Maliɣii Yesu Kilista ɣula keɓema.

¹⁵ GALA ge kulazu keɓema yeeɣεɣalai zu, ε deveai. Toɣa ga Undaane Nui, ε kundigii pε unda, masagiti ta-Masagi ve, maligiiti ti-Maliɣii ve.

¹⁶ To ɣila kpe ka ε la zaa pε. Toɣa zeini woza-kalagi zu, nu nɔpε ge la zooga ε va maabuɣaa ba, nu nɔpε ge la kaani, ta la zooga ε va ka. Toɣa nɔnɔ ga bɔɔɔi ta zebei ɣɔɣɔ! Amina!

Naavolo nuiti

¹⁷ Devei ve niima eteai zu naavolo nuiti zea, ga ti mina waso, ti mina ɣito naavoloi va, nii ε la yesu ná, kεε ti ɣito GALA ba, nii ε anii pε feezu ade ve, ε poova ma, naa ɣa a ke de ɣoozunε.

¹⁸ Bo ti ma ga ti ɗa faa vagɔi ɣε, ti ɣε ga kpetε nua ti-ɣεewoti vagɔiti su, ti ɣevele βete yeenɔpε ga ti nu ɣula faa zu.

¹⁹ Uele gana ta naavolo vago gitei gaaɛ ba la boɔɔ vɛ, yeeɣɛgalai vaa ma ɛ vaazu, naazu ta zoo ti zɛnvu gitei zolɔɔ.

²⁰ Ee, Timote, nii kalivaai ɛ ma, naa make ga pago. Wafuun kpɔɛiti zɛ ná, niiti ti la zolooni kidaalevei ma, ta maagaali boɛiti, niiti ti tanigaa ti gɛɛzu ma kazemazu, gɛmalai ga ti zu.

²¹ Tanigaani ti boɔɔ gɛɛni ga naama vaagwɛ nuiti, ti gaka, ti boɔɔ zege kidaaleve veleɪ va.

GALA ná-zaalai yɛ wo va!

GALA Daawoo Z_ευεi
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2023 Pioneer Bible Translators and The Bible Society in
Guinea-Conakry

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

Texte copyright © 2023 Traducteurs Pionniers de la Bible et Alliance
Biblique en Guinée.

Cette œuvre est mise à disposition selon les termes de la Licence Creative
Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
4.0 International.

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Jul 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf